

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Dološ DNA čájeha: sápmelaččain ja suomelaččain leat seamma siberialaš genat

Varas dutkamuš čájeha, ahte Supmii leat boahtán valjis genat Siberias. Genaidis dáfus sápmelaččaid lágan olbmot leat vel ruovdeáiggis ássán Suomas guhkin máddelis go dál.

Vuosttas dutkamuš Suoma dološ ássiid DNA birra lea almmustahtton. Bohtosat čájehit, ahte Supmii leat boahtán olu genat gitta Siberia rájjs.

Siberialaš genaávdnasat dihttojit Guoládatnjárgga ássiin sullii 4 000 jagi duohken, ja maŋŋá dat leat leavvan maiddái Supmii. Dutkamuš čájeha maiddái, ahte genaid dáfus sápmelaččaid lágan olbmot leat vel ruovdeáiggis ássan Suomas guhkin máddelis go dál.

Dutkamušas veardádallon genehtalaš čájánasat leat váldon olbmo dávtiin: 3 500 jagi boares hávdesajis Guoládatnjárggas ja 1 500 jagi boares Máttabađaeatnamis gávdnon Levänluhta čáhcehávddis.

Siberialaš álgobohtimuš dihtto ain dálge

Dološ DNA leat veardidan maiddái dáláš olbmuiguin. Sápmelaččain, suomelaččain ja eará urálalaš giellabearraša álbmogiin siberialaš álgobohtimuš lea ain dihtosis.

– Dat lea gal seahkánan eará eurohpálaš genaiguin. Otná beaivve sápmelaččat ovddastit siberialaš genaid nannosabbot go oktage eará álbmot Eurohpás. Buot dáláš álbmogiin dološ siberialaš genat leat eanemus Davvi-Siberias ealli Nganasan-álbmoga ovddasteddjiin, lohka SUGRIGE-proševtta jođiheaddji **Päivi Onkamo** Helssega ja Turku universitehtain.

Bohtosiid vuođul sáhtta navdit, ahte dološ Siberia ja Suomas eallán bronsa- ja ruovdeáiggálaš servošiid eallinvugiin, gielain ja kultuvrrain lea sáhtán leat ollu dahkamuš nuppiideasetguin guhkes gaskkain fuolakeahtá. Oassi olbmuin lea sáhtán johtit viidasit gávpemátkkiin ja lonohallat ássanbáikkiid jagiáiggiid mielde.

Levänluhta hávdesadji hávdáduvnon olbmot sulastahttet eanemus sápmelaččaid

Dutkamušas nákejedje čielggadit olles genaárbbi nappo genoma oktanuppelot olbmo dávtiin. Guoládatnjárggas ožžo guđa olbmo dávtiid 3 500 jagi boares hávdádusas ja guovtti olbmo dávtiid 1700-1800-logu hávdesajis. Levänluhta hávdesajis Máttabađaeatnama olles genoma čielggadeapmi lihkestuvai golmma olbmos.

Levänluhta hávdesadji lea okta Suoma boarrásamos hávdesajiin, mas olbmo dávtit leat seilon. Jámežat hávdáduvvojedje láddui, mii doppe dolin lei, mii fas čilge dávtiid buori seailuma. Dutkamuš čájeha, ahte levänluhtalaččat ledje lagabuš sohka otná beaivve sápmelaččaide go suomelaččaide.

– Genehtalaččat sápmelaččaid lágan olbmot leat de ássan guhkin máddelis Suomas go dáláš álbmoga ássansajiin vuođul sáhtášii árvalit, dutki **Kerttu Majander** Helssega universitehtas ja duiskkalaš Max Planck -instituhtas muitala.

– Levänluhta guovllu báikenamain leat maiddái áican sápmelaš váikkuhusaid gieskat almmustahtton dutkamušas, dievasmahtá Levänluhta-prošeavtta jodiheaddji **Anna Wessman** Helssega universitehtas.

Dutkamuša bohtosat leat almmustahtton Nature Communications -online-bláđis. Dutkamuš lea ollašuhtton Helssega ja Turku universitehtaid suomelaš-ugralaš dološgenoma (SUGRIGE) -prošeavtta (<https://blogs.helsinki.fi/paleogenetics/>), Levänluhta-prošeavtta ([https://tuhat.helsinki.fi/portal/fi/projects/the-levanluhta-site\(9d74f2fc-b102-4fe2-a0e7-c43258651ad9\).html](https://tuhat.helsinki.fi/portal/fi/projects/the-levanluhta-site(9d74f2fc-b102-4fe2-a0e7-c43258651ad9).html)) sihke olbmo ovdahistorjjá dutkamuššii vuoddju Max Planck -instituhta (<http://www.shh.mpg.de/en>) ovttasbargun.

Theseas C. Lamnidis, Kerttu Majander, Choongwon Jeong, Elina Salmela, Anna Wessman, Vyacheslav Moiseyev, Valery Khartanovich, Oleg Balanovsky, Matthias Ongyerth, Antje Weihmann, Antti Sajantila, Janet Kelso, Svante Pääbo, Päivi Onkamo, Wolfgang Haak, Johannes Krause, Stephan Schiffels. Ancient Fennoscandian genomes reveal origin and spread of Siberian ancestry in Europe. Nature Communications 2018, DOI:10.1038/s41467-018-07483-5

Lassedieđut fáttá mielde:

Dološ DNA, populašuvdnagenetihkka, Suomelaš-ugralaš dološgenoma (SUGRIGE) -prošeakta:

Dutki Kerttu Majander, Helssega universitehta & Max Planck Institute for the Science of Human History, tel. 27.–30.11.2018 +358 41 3678636, 1.12.2018– +49 176 9852 3868, majander@shh.mpg.de

SUGRIGE-prošeavtta jodiheaddji, professora Päivi Onkamo, Turku universitehta ja Helssega universitehta, tel. 02941 59111, paivi.onkamo@utu.fi

Levänluhta:

Arkeologalaš konteaksta: Levänluhta-prošeavtta jodiheaddji, FD Anna Wessman, Helssega universitehta Kultuvrraid ossodat, tel. 050 329 8436, anna.wessman@helsinki.fi

Levänluhta-prošeavtta DNA-dutkamuš, professora Antti Sajantila, Helssega universitehta, tel. 0400 605 205, antti.sajantila@helsinki.fi